

Esiopetuksen opetussuunnitelman päivitys oppimisen tuen muutosten johdosta 1.8.2025 alkaen

5.1.1 Paikallinen tarkennus

Rantasalmella lapsi sijoittuu esiopetukseen Rantasalmen yhtenäiskoulun esiopetusryhmään. Poikkeustapauksissa lapsen esiopetus voidaan toteuttaa varhaiskasvatuksen yhteydessä. Tuki annetaan lapselle omassa esiopetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin.

Inklusiivisten periaatteiden mukaisesti lapsen oikeus osallistua ryhmän toimintaan tasavertaisena jäsenenä edellyttää yhteistyötä ja suunnitelmallisuutta. Tuen tarpeen arviointi, tuen tarjoaminen sekä toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen ovat koko henkilöstön vastuulla heidän koulutuksensa, työnsä ja vastuidensa mukaan. Ennaltaehkäisevää työtä toteutetaan jatkuvasti lasten tarpeiden mukaisesti esiopetuksen arjessa, muun muassa tekemällä tarvittavia muutoksia henkilöstön ja ryhmän pedagogiseen toimintaan sekä oppimisympäristöön.

Rehtori vastaa esiopetuksessa tarjottavasta laadukkaasta tuesta, sen toteutumisesta sekä henkilöstön ajantasaisesta osaamisesta, jotta se vastaa lasten tuen tarpeita.

Rehtori yhdessä henkilöstön kanssa laatii lukuvuosisuunnitelman, joka hyväksytään hallintosäännön mukaan. Mikäli ryhmäkohtainen tuen tarve muuttuu, lukuvuosisuunnitelmaan tehdään tarvittaessa päivitysesitys.

Lukuvuosisuunnitelma laaditaan perusopetuksen lukuvuosisuunnitelman yhteyteen opintohallintojärjestelmään (Wilma). Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan ryhmäkohtaiset tukimuodot, yleinen tukiopeus, opetuskielen tukiopeus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Myös erityisopettajan konsultaation toteuttamisen ja moniammatillisen yhteistyön käytännön ratkaisut esitetään lukuvuosisuunnitelmassa.

5.1.2 Paikallinen tarkennus

Erityisopettaja ja esiopettaja kartoittavat yhdessä tulevaa toimintakautta varten avustajatarpeet ja rakenteelliset tukitoimet Polku-työryhmän palaverissa. Polku-työryhmän tarkoitus on vaihtaa tietoja yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, varhaiskasvatuspäällikön ja koulun esiopettajan sekä erityisopettajan kesken, jotta esiopetustoimintaa voidaan suunnitella etukäteen ennen esikoulun alkua lasten tarpeet huomioiden, sekä tukea oppilaiden tietojen ja taitojen oppimista ennen esiopetukseen siirtymistä. Rehtori päättää avustajien sijoittumisesta ja mahdollisesti muista rakenteellisista tukitoimista.

Esi- ja perusopetuksessa on yhteinen erityisopetus, joten esiopetuksessa alkanut oppimisen tuki jatkuu sujuvasti perusopetukseen siirryttäessä.

Tiedonsiirto helpottaa lapsen siirtymistä ja sen avulla varmistetaan, että lapsen oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen toteutuu. Tiedonsiirrossa esiopetukseen noudatetaan voimassa olevia säädöksiä. Päiväkodissa ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat vastaavat käytännön tiedonsiirrosta esiopetukseen. Perhepäivähoidon osalta tiedonsiirrosta vastaa varhaiskasvatuspäällikkö. Tukea tarvitsevan lapsen asioissa varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu tiedonsiirtoon. Tarvittaessa tehdään monialaista yhteistyötä. Esiopetuksessa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Lapsikohtaiset tukitoimet kirjataan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, joka tehdään opintohallintojärjestelmään (Wilma). Lapsille, jotka osallistuvat täydentävään varhaiskasvatukseen, tuki kirjataan niin ikään Wilmaan.

Etelä-Savossa seudullinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Tiedonsiirtoon voidaan pyytää mukaan ketä tahansa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaista. Erityisesti tilanteissa, jossa on tarve suunnitella lapsikohtaisia tukitoimia moniammatillisesti ja monialaisesti – esimerkiksi siirryttäessä esiopetuksesta perusopetukseen – opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset pyydetään mukaan. Yhteistyöllä turvataan lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin jatkumoa.

5.2. Paikallinen tarkennus

Esiopetuksen suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, kuten samanaikais- tai yhteisopettajuus, opetusryhmien tarkoituksenmukainen muodostaminen sekä lasten moninaisten tarpeiden ja edellytysten huomioon ottaminen opetuksen järjestämisessä ja eriyttämisessä. Opetusjärjestelyjen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti, jotta ne vastaavat lasten muuttuviin tarpeisiin ja tukevat tavoitteellista, innostavaa sekä hyvinvointia edistävää esiopetusta.

Oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä vastaa ryhmätasolla esiopetusryhmän opettaja. Rehtori vastaa oppimisen tuen resurssin jakamisesta koulussaan valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa.

Esiopetuksen opettajalla on vastuu tuen tarpeiden arvioinnista sekä tarvittavan tuen suunnittelusta ja toteuttamisesta. Esiopetuksen opettaja, lapsi ja huoltaja käyvät säännöllisesti keskustelua lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvistä havainnoista. Tarvittaessa erityisopettaja osallistuu näihin keskusteluihin.

Esiopetuksen opettaja arvioi yhdessä erityisopettajan kanssa lapsen valmiuksia ja koululaiseksi kasvamista, ottaen huomioon lapsen aiemman kehityshistorian. Tarpeen mukaan erityisopettaja

havainnoi, kartoittaa ja arvioi lapsen tuen tarpeita yksilöllisemmin, jotta tuen tarpeisiin voidaan vastata mahdollisimman varhain. Havainnointeja, kartoituksia ja arviointeja käytetään mahdollisten jatkotutkimusten pohjana. Mikäli tuen tarve muuttuu, erityisopettajan rooli tuen suunnittelussa, toteuttamisessa ja järjestämisessä arvioidaan uudelleen.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan sekä ennakoivasti että lukuvuoden aikana. Kun tuen tarpeet muuttuvat lukuvuosisuunnitelmaa päivitetään lukuvuoden aikana yhteistyössä rehtorin, esiopetuksen opettajan ja erityisopettajan kanssa.

Lukuvuosisuunnitelman ja sen muutokset hyväksyy hyvinvointi- ja sivistyslautakunta. Tukimuotojen toteuttaminen edellyttää esiopetuksen opettajan, erityisopettajan ja muun henkilöstön yhteistyötä ja yhteisesti rakentuvaa näkemystä esiopetusryhmän ja ryhmään kuuluvien lasten tuen tarpeista.

Yleistä tukiopetusta sekä opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti esiopetusryhmästä vastuussa oleva esiopetuksen opettaja, ja sitä voidaan antaa myös samanaikais- tai yhteisopetuksena. Tarvittaessa yleistä tukiopetusta ja opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu koulun opettaja esim. suomi toisena kielenä opettaja maahanmuuttajalasten tapauksessa. Opettajien yhteistyö tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Erityisopettajan tarjoama opetus keskittyy koko ryhmän tasolla havaittuihin tuen tarpeisiin ja haasteisiin. Opetusta toteutetaan muun opetuksen yhteydessä, mikä mahdollistaa myös pienempien lapsiryhmien opetuksen. Erityisopettajan konsultaatio tapahtuu ammattihenkilöiden välillä, eikä sitä voida järjestää samaan aikaan esiopetuksen opettajan antaman opetuksen kanssa. Konsultaation toteutuksen ja moniammatillisen yhteistyön käytännön ratkaisut suunnitellaan ensisijaisesti lukuvuosisuunnitelmassa.

Etelä-Savossa seudullinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa voidaan tehdä monialaista yhteistyötä opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelussa on hyvä konsultoida kuraattoria tai psykologia.

5.3.1. Paikallinen tarkennus

Esiopetuksen opettaja arvioi yhdessä esiopetusryhmän muun henkilöstön ja erityisopettajan kanssa oppimisen tukemiseksi tarvittavia opetusjärjestelyjä sekä ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyttä ja toimivuutta. Arvioinnin tueksi käytetään vuosikellon mukaisia esikoulukartoituksia, jotka tarjoavat ajankohtaista ja kattavaa tietoa lapsen kehityksestä ja oppimisen edistymisestä. Tarvittaessa erityisopettaja havainnoi, kartoittaa ja arvioi lapsen tuen tarpeita tarkemmin.

Mikäli oppimisen tukemiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot todetaan riittämättömiksi, havainnoista keskustellaan esioppilaan huoltajan kanssa. On myös tärkeä selvittää lapsen omat mielipiteet ja ottaa ne huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä mukaisella tavalla.

Lapsikohtaisten tukitoimien arvioimiseksi voidaan tarvittaessa järjestää palaveri, johon osallistuvat huoltaja, esiopetuksen opettaja ja erityisopettaja. Arviointiin voidaan myös kutsua mukaan opiskeluhoitopalvelun henkilöstöä ja muita asiantuntijoita. Opiskeluhoito on mukana vähintään konsultoiden, kun suunnitellaan lapsikohtaisia tukitoimia. Koollekutsumisesta vastaavat esiopetuksen opettaja yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Varhaiskasvatuksessa ennen esiopetusta saatu tuki otetaan huomioon lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelussa. Huoltajan suostumuksella huoltajan toimittamat asiakirjat siirretään varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi ja tukitoimien toteuttamissuunnitelma laaditaan opintohallintojärjestelmään (Wilma).

Etelä-Savossa seudullinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Aloitteen lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnista voivat tehdä myös opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset (kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja), ja he voivat olla mukana arvioimassa tukitoimien tarvetta.

Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnissa on suositeltavaa konsultoida tai kutsua mukaan opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia huoltajan suostumuksella. Lapsikohtaisia tukitoimia suunnitellaan monialaisessa yhteistyössä. Esiopetuksen henkilöstön on tehtävä monialaista yhteistyötä opiskeluhoitopalveluiden kanssa erityisesti silloin, kun lapsikohtaiset tukitoimet eivät tue lasta ja hänen kokonaistilannettaan riittävästi tai haastava tilanne on riski lapsen fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle tai sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tehdään aina ensisijaisesti perheen sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja).

5.3.2. Paikallinen tarkennus

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa esiopetuksen opettaja yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Suunnitelma laaditaan yhdessä lapsen ja huoltajan kanssa. Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä arvioidaan säännöllisesti, vähintään kerran lukuvuoden aikana, lapsen tuen tarpeiden mukaan.

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta mahdollinen tuki tulee yhteensovittaa esiopetuksessa annettavan tuen kanssa ja siitä tehdään kirjaus Wilmaan.

5.3.3. Paikallinen tarkennus

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa käytetään tukea koskevan päätöksen tekemisessä. Lasta ja hänen huoltajaansa tai laillista edustajaansa on kuultava ennen hallintopäätöksen tekemistä. Yhteisen keskustelun perusteella huoltajat allekirjoittavat anomuksen lapsen ottamiseksi lapsikohtaisen tuen piiriin.

Hallintopäätös lapselle annettavista lapsikohtaisista tukitoimista tekee hallintosäännön mukaan rehtori erityisopettajan esityksestä. Koska kyseessä on muutoksenhaun alainen hallintopäätös, päätös- ja valitusoikeus toimitetaan huoltajille. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osalta hallintopäätös ja valitusoikeus lähetetään lapsen asioista päättävälle sosiaalityöntekijälle. Päätös annetaan myös tiedoksi perhehoitajalle.

5.4.1. Paikallinen tarkennus

Esiopetushenkilöstö ja lapsen huoltaja käyvät säännöllisesti keskusteluja, joissa käsitellään lapsen kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyviä havaintoja. Lapsi osallistuu yhteistyöhön ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa sopivalla tavalla. Häntä kuullaan ja hänen mielipiteensä huomioidaan. Jos lapsella ilmenee kehityksen tai oppimisen haasteita, tai jos henkilöstöllä on huoli lapsen hyvinvoinnista, asiasta keskustellaan huoltajan kanssa. Tarvittaessa erityisopettaja osallistuu keskusteluun. Luottamuksellinen ja avoin vuoropuhelu toimii perustana huolen esille tuomiselle. Jos tarpeen, lapsi ohjataan tarkempiin tutkimuksiin yhteistyössä huoltajan kanssa. Yhteistyöstä huoltajan ja lapsen kanssa on kirjattu tarkemmin kappaleissa

- 5.3.1. Lapsikohtaisten tukitoimien arviointi
- 5.3.2. Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma
- 5.3.3. Tukea koskeva päätös

Huoltajille kerrotaan oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä, sekä lapsen oikeudesta ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja tarvittaessa lapsikohtaisiin tukitoimiin.

5.4.2. Paikallinen tarkennus

Monialaista yhteistyötä tehdään lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittaessa opiskeluhoitopalvelun henkilöstön sekä muiden asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyötahoja ovat mm. Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan perhekeskus, lapsiperheiden kotipalvelu, sosiaaliohjaus, lastensuojelu, lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut, erikoissairaanhoito ja vammaispalvelu. Vastuut, työnjako sekä tuen toteutumisen seurannan ja arvioinnin käytännöt eri toimijoiden kesken sovitaan tapauskohtaisesti yhteistyössä huoltajan kanssa.

Lapsen tarvitsema lääkitys kirjataan lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa merkintä lääkehoitosuunnitelmasta tehdään lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan.

Etelä-Savossa seudullinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Opiskeluhoollon ammattilaisten (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja) kanssa tehdään yhteistyötä. Esiopetuksen henkilöstöllä on velvollisuus viipymättä konsultoida opiskeluhoollon työntekijöitä, kun herää huoli lapsen kehityksestä tai hyvinvoinnista. Kuraattori, psykologi ja/tai kouluterveydenhoitaja voidaan ottaa myös mukaan työskentelyyn. Kuraattori ja/tai terveydenhoitaja voi osallistua huoltajailtoihin kertoen palveluista sekä eri aihealueista terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Opiskeluhoolto on mukana vähintään konsultoiden, kun suunnitellaan lapsikohtaisia tukitoimia. Ryhmäkohtaisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen opiskeluhoollon ammattilaiset osallistuvat tarpeen mukaan. Lisäksi huoltajat voivat olla tarvittaessa suoraan yhteydessä opiskeluhoollon ammattilaisiin. Kuraattori on hyvä pyytää mukaan tiedonsiirtopalaveriin erityisesti silloin, kun lapsi on kuraattoripalveluiden asiakkuudessa.

Yhteistyötä kuraattorin kanssa voidaan hyödyntää esimerkiksi sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen tukena, psykologi voi olla tukena erityisesti suunniteltaessa tukea oppimiseen, tarkkaavuuteen ja toiminnanohjaukseen. Kuraattoria ja psykologia on suositeltavaa konsultoida tilanteissa, joissa lapsen psyykkiseen hyvinvointiin liittyy huolenaiheita. Kuraattorin ja psykologin työmuotoja on kuvattu tarkemmin esiopetuksen opiskeluhoollon suunnitelmassa.

5.5.1. Paikallinen tarkennus, voimassa siirtymäajan 31.7.2026 asti

Lapsen pidennetyn oppivelvollisuuden tarve todetaan moniammatillisessa yhteistyössä psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella. Yhteisen keskustelun pohjalta huoltajat allekirjoittavat anomuksen lapsen ottamiseksi pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta tekee hallintosäännön mukaan sivistysjohtaja.

Pidennetyn oppivelvollisuuden ratkaisut tehdään lapsikohtaisesti ja lapsen edun mukaisesti. Ensimmäinen vuosi toteutetaan yleensä varhaiskasvatuksen yhteydessä. Tuleva koulupaikka suunnitellaan yhteistyössä huoltajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, esiopetuksen opettajan ja erityisopettajan kanssa.

1.8.2026 voimaan tulevat varhennetun oppivelvollisuuden käytänteet löytyvät perustetekstistä.

5.5.2 Paikallinen tarkennus

Esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua. Palvelun järjestää Mikkelin kaupunki ja se on tarjolla kaikille Etelä-Savon hyvinvointialueella sijaitseville kunnille. Palvelua voidaan tarjota puhelimitse, etäyhteydellä sekä paikan päällä konsultoiden. Konsultoivan sairaalaopetuksen erityisopettajalla on työnsä tukena erikoissairaanhoidon verkostot ja konsultaatiomahdollisuus.

5.5.4 Paikallinen tarkennus

Hallintopäätöksen lapsen esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä tekee hallintosäännössä määritelty viranhaltija.

5.5.5. Paikallinen tarkennus

Myönteisen tai kielteisen päätöksen perusopetuksen aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin tekee hallintosäännössä määritelty viranhaltija.